

(לעיל מז, יז ע"ש) וינהלם בסוסים כו'. ולזה אמרו דגם סוסים וחמורים הרגישו במותו של יעקב ופשוט.

★★

ובמהרש"א כאן כתב, דהמנהג הי' שכאשר מת המלך, הלבישו את הסוסים והחמורים בגדים שחורים ע"ש.

והנה במגילת אסתר כתיב (ו, ז): סוס אשר רכב עליו המלך ואשר ניתן כתר מלכות בראשו וגו', ובאבן עזרא כתב דהיינו בראשו של הסוס של המלך, שהיו שמים על הסוס של המלך כתר מלכות ע"ש.

וי"ל לפי"ז לבאר מש"כ בגמ' כאן דג"כ הסוסים והחמורים עשו מספד, דהיינו שתלו עליהם כתרים וכנ"ל והם הורידו את הכתרים כמו שאר המלכים שעשו כן וכמבואר בגמ' קודם ודו"ק.

★★

בגמ': נהי דזביני בכירותא וכו'.

פירש"י ולא אטול פי שנים אלא כמוהו, ועי' מהרש"א בח"א שפירש שעשיו מכר חלק בכורתו ליעקב ולפיכך יעקב נוטל פי שנים ועשיו חלק אחד. והנה בקצוה"ח (סי' רע"ח סק"ג) הביא מה שהקשה הריב"ש, דהיאך קנה יעקב מעשו הבכורה הא דשלב"ל הוא, ותירץ דלפני מתן תורה אדם מקנה דשלב"ל, אמנם הקצוה"ח תירץ דעשיו סילק את עצמו מחלק בכורתו וסילוק מועיל בדשלב"ל ע"ש.

והנ"מ בין שתי התירוצים הוא, דלפי הקצוה"ח לא קיבל יעקב פי שנים, דדשלב"ל הוא, רק דסילק עשיו מחלקו וממילא שניהם שוים, ולהריב"ש עשו באמת מכר ליעקב פי שנים.

ולפי"ז י"ל דדעת רש"י היא כמ"ש הקצוה"ח, והמהרש"א ס"ל כהריב"ש. וצ"ל לדעת רש"י דמה שיעקב קיבל העבודה והכהונה מעשיו אע"פ שלא קנה הבכורה ושניהם שוים הנ"מ בירושת האב דדשלב"ל הוי, אבל הכהונה והעבודה כבר היו וחלה מיד, ולכן י"ל דשפיר קנהו לגמרי ליעקב. ומ"מ לשון הגמ' פשיטותא מי זביני משמע ששייך מכירה כאן, ודלא כמ"ש"כ הקצוה"ח, וצ"ע.

(קובץ קול התורה קובץ מ"ט ע' לט)

★★

בגמ': שקל חושים בן דן קולפי כו' כאן נתקיימה נבואתה של רבקה למה אשכל שניכם ביום אחד.

בתרומת הדשן (סי' רצ"ג) דן לגבי היכי דיום הקבורה לא הי' ביום המיתה, מתי לשמור את היאהרציית ביום המיתה או ביום הקבורה.

והביא שיש הביאו לראי' מסוגיין דאזלינן בתר יום הקבורה, דלכאו' קשה האיך נתקיים כאן "למה אשכל שניכם ביום אחד", הא יאע"ה מת כבר מזמן במצרים, ועכשו שקברוהו בארץ כנען רק אז נהרג עשיו.

אלא מוכח מזה דיום הקבורה הוא יום השכול והאנינות וצער הלב לאם על בנה, ומשו"ה כיון שנהרג עשיו ביום קבורת יעקב, מיקרי ששיכלה את שניהם ביום אחד, וא"כ ה"ה לגבי יאהרציית שהוא לזכרון יום אנינותו וצרתו, אזלינן בתר יום הקבורה. ועיין בזה מה שנפסק ברמ"א יו"ד סי' ת"ב (סעיף י"ב).

★★

הגאון ר' חיים שמואלביץ (בשיחות מוסר) ביאר הגנות של ההתלבטות והשהי' אחרי קבלת מעשה טוב. וכתב שבזה מבואר למה דוקא חושים בן דן שהי' חרש הוא שקל קולפי והרג לעשיו, כי כל השבטים והאחרים ראו ושמעו הטענות ומענות של עשיו, שאליו שייך המקום ונתלבטו מה לעשות, אבל חושים בן דן - לא שמע, ולא ראה רק דבר אחד שיאע"ה מוטל בבזיון, תיכף ומיד לבש עוז וגבורה והרגו לעשיו.

★★

בירושלמי כתובות (פ"א ה"א) איתא שרוב הגזירות שבישראל היו ביהודה, שלפי שהי' מקובל אצל הגוים שיהודה הרג לזקנם עשיו, וכמו שנאמר ידך בעורף אויביך (פ' וזאת הברכה), וכן הוא עוד בירושלמי פ"ה דגיטין, והקשו התוס' בגיטין (נ"ה ע"ב) דהא הכא מבואר דחושים בן דן הרגו, ותירצו דעשיו לא מת ע"י ההכאה של חושים בן דן עד שהרגו יהודה.

★★